

ΗΠΙΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

Σύνοψη των εργασιών του 2ου Εθνικού Συνεδρίου

Το ΥΠ.ΠΟ - ΕΝΜ/ΚΜ και το ΤΕΕ/ΤΚΜ συνδιοργάνωσαν το 2ο Εθνικό συνέδριο με τίτλο: «Ήπιες επεμβάσεις για την προστασία των ιστορικών κατασκευών», το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 14, 15 και 16 Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη, στον κτηματογράφο «Ολύμπιον».

Το έντονο ενδιαφέρον και η συμμετοχή των συναδέλφων από την πόλη μας αλλά και από όλη την Ελλάδα σε αυτό ήταν μεγάλη, και ξεπέρασε κάθε προσδοκία. Το γεγονός αυτό αφ' ενός δικαιώνει την προσπάθεια των διοργανωτών και αφ' ετέρου δηλώνει την έντονη ανάγκη για ενημέρωση και συζήτηση πάνω σε θέματα που αφορούν στη διατήρηση της αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς. Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου ήταν στη διάθεση των συνέδρων οι δύο τόμοι των πρακτικών με τις εισηγήσεις.

Συνολικά στο συνέδριο παρουσιάστηκαν 48 εισηγήσεις, οι οποίες κάλυψαν σφαιρικά όλες τις θεματικές περιοχές που είχαν ορίσει οι διοργανωτές.

Τις εργασίες του συνεδρίου άνοιξαν οι χαιρετισμοί του εκπροσώπου του Υπουργού Μακεδονίας Θράκης Διευθυντού της Διεύθυνσης πολιτισμού, Τμήμα Πολιτιστικής κληρονομιάς, του **Παρθενόπουλου**, του Γενικού Διευθυντή της γεν. Δ/σης Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων του Υπουργείου Πολιτισμού και μέλους της Τιμητικής Επιτροπής του συνεδρίου του Βασιλείου Χανδακά, του προέδρου του ΤΕΕ/ΤΚΜ του **Σάκη Τζακόπουλου** και της προϊσταμένης της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας του ΥΠΠΟ κας Ευαγγελίας Καμπούρη.

Ακολούθησαν δύο κύριες εισηγήσεις εισαγωγικές στον προβληματισμό του συνεδρίου, της κυρίας **Ευαγγελίας Καμπούρη**, προϊσταμένης της ΕΝΜ/ΚΜ και του κυρίου Θεοδόσιου Τάσιου, ομότιμου καθηγητή ΕΜΠ, προέδρου της Επιστημονικής Επιτροπής του συνεδρίου.

Η κα Ευαγγελία Καμπούρη στην εισήγησή της με θέμα «Από τη μεταπολεμική ανοικοδόμηση των ελληνικών πόλεων στην προστασία των νεωτέρων μνημείων του Βορειοελλαδικού χώρου» περιέγραψε τις συνθήκες που διαμορφώθηκαν μετά τον 2ο παγκόσμιο πόλεμο και τις βαθιές τομές που προκλήθηκαν στο ελληνικό αρχιτεκτονικό τοπίο, από τότε έως σήμερα. Η αναγνώριση της σημασίας του ιστορικού αρχιτεκτονικού αποθέματος στην Ελλάδα άρχισε με μεγάλη καθυστέρηση.

Στη σημερινή κατάσταση, η προστασία των νεωτέρων μνημείων και ιστορικών οικιστικών συνόλων συμβαδίζει, σχεδόν πάντα, με την άμεση οικονομική ανταποδοτικότητα του εγχειρήματος. Το ζητούμενο επομένως είναι ο επαναπροσδιορισμός των αξιών από την ίδια την κοινωνία, δια μέσου της παιδείας, της καλλιέργειας και της ανάληψης ευθύνης σε όλα τα επίπεδα, προκειμένου η βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων να είναι σε θέση να εντάξει στους κόλπους της τις ήπιες επεμβάσεις στα νεώτερα μνημεία και στο περιβάλλον τους.

Ο κος Θεοδόσιος Τάσιος στην εισήγησή του με θέμα: «Αξιολογικές επιλογές κατά τη δομητική αποκατάσταση μνημείων» τονίζει την εκ φύσεως διακλαδικότητα της οποιασδήποτε επέμβασης

στα μνημεία και αναφέρεται στους αξιολογικούς προβληματισμούς, οι οποίοι θα πρέπει να ειδικωθούν μέσα από το ευρύ και δύσκολο πλέγμα όλων των επιμέρους επιστημών και τεχνολογιών που διαπλέκονται στις εν λόγω επεμβάσεις, καθώς και μέσα από το πρίσμα των εκάστοτε κοινωνικών αξιών.

Στην ανακοίνωση επισημάνθηκε η αντιφατικότητα μεταξύ των πολιτιστικών αξιών με την αξία της διασφάλισης της ζωής των ανθρώπων (αναφερόμενος στα εν χρήσει μνημεία). Τονίστηκε ότι απαιτείται μια πιο φιλοσοφική θεώρηση της λεγόμενης αξίας της «αυθεντικότητας» του μνημείου καθώς ο όρος αυτός είναι αρκετά ρευστός και πολλές φορές οδηγεί σε σύγχυση και αντ' αυτού προτάθηκε ο όρος «γνησιότητα». Η ανακοίνωση είχε ως στόχο να συμβάλει σε μια καθαρότερη προσέγγιση των πρακτικών λύσεων που αναζητούνται κάθε φορά για τις δομητικές αποκαταστάσεις των μνημείων

Στην πρώτη θεματική ενότητα με θέμα «Νομικές, κοινωνικές, επιστημολογικές, ιδεολογικές και εκπαιδευτικές παράμετροι», παρουσιάστηκαν έξι εισηγήσεις.

Μέσα από τις εισηγήσεις αυτές διαφάνηκε η έλλειψη συμπαγούς θεσμικού πλαισίου καθώς και η εμπλοκή αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών ελέγχου. Επίσης διαφάνηκε η προοπτική της ανάδειξης των ΟΤΑ, ως επιστημονικού συμβούλου του δημότη σε θέματα διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στην ενότητα αυτή αναπτύχθηκε ένας ευρύς προβληματισμός και κριτική σχετικά με εφαρμοσμένες επεμβάσεις ανακατασκευών σε αρχαία μνημεία στη χώρα μας. Συζητήθηκαν επίσης οι δυνατότητες και οι προοπτικές μεταπτυχιακής εκπαίδευσης για την εξειδίκευση των μηχανικών στο ζήτημα της αποκατάστασης των μνημείων, και

υπογραμμίστηκε η αναγκαιότητα της διεπιστημονικής εκπαίδευσης.

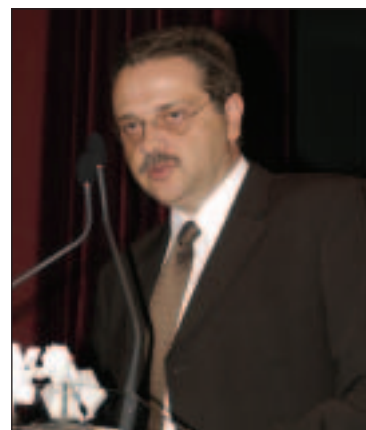
Στη δεύτερη θεματική ενότητα με θέμα: «α). Ιστορικά σύνολα και τόποι και β). Αρχαιολογικοί χώροι», παρουσιάστηκαν οκτώ εισηγήσεις.

Μέσα από τις εισηγήσεις της α) υπο-ενότητας έγινε εκτενής αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των ιστορικών πόλεων. Για πρώτη φορά έγινε αναφορά στη μεθοδολογία ανάλυσης για την αποκατάσταση των ιστορικών κήπων, αν και τα παραδείγματα που παρουσιάστηκαν αφορούσαν στον Ευρωπαϊκό χώρο. Παρουσιάστηκαν παραδείγματα

ανάπλασης ιστορικών πόλεων στα οποία διαφάνηκε ότι παρά το καθεστώς προστασίας και ελέγχου, αντιμετωπίζονται προβλήματα λόγω έλλειψης ειδικών πολεοδομικών διαταγμάτων και τονίστηκε η ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού των συναρμόδιων φορέων. Τονίστηκε επίσης ότι για την εφαρμογή οποιουδήποτε προγράμματος αναβάθμισης και προστασίας των ιστορικών συνόλων απαιτείται ευρεία κοινωνική συναίνεση και αποδοχή από τους κατοίκους. Αναδείχθηκε επίσης η ανάγκη προστασίας και συνόλων ελάσσονος αρχιτεκτονικής. Μέσα από τις εισηγήσεις της β) υπο-ενότητας ο προβληματισμός επικεντρώθηκε στις νέες κατασκευές κυρίως για την προστασία των αρχαιοτήτων, έγινε κριτική αποτίμηση αυτών και αναδείχθηκαν τα προβλήματα επικοινωνίας που πολλές φορές προκύπτουν ανάμεσα στους φορείς ελέγχου και στους μελετητές. Παρουσιάστηκε επίσης ένα πολύ σημαντικό παράδειγμα αναστήλωσης και συζητήθηκαν τα ιδιαίτερα δύσκολα ζητήματα που αφορούν στις αρχιτεκτονικές και στατικές αποκαταστάσεις των αρχαίων μνημείων.

Στην τρίτη ενότητα με τον γενικό τίτλο: «ιστορικά δομικά συστήματα – ανάλυση και τεκμηρίωση» παρουσιάστηκαν δέκα εισηγήσεις.

Μέσα από τις εισηγήσεις της ενότητας αυτής τονίστηκε με μεγάλη έμφαση η αναγκαιότητα της ιστορικής, αρχιτεκτονικής και δομοστατικής ανάλυσης και τεκμηρίωσης πριν τη διατύπωση οποιασδήποτε πρότασης αποκατάστασης. Η έρευνα αυτή είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την κατανόηση των ιδιαίτερων αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών, τυπολογικών, μορφολογικών καθώς και των ιδιαίτερων δομικών συστημάτων των ιστορικών κατασκευών. Επίσης διαφάνηκε με σαφήνεια η ανάγκη της διεπιστημονικής συνεργασίας, ανάμεσα σε διάφορες ειδικότητες κυρίως των αρχιτεκτόνων και των πολιτικών μηχανικών, αλλά

και αρχαιολόγων, συντηρητών, χημικών, τοπογράφων, η/μ μηχανικών κλπ ως εκέγγυο για την πληρέστερη ανάλυση και τεκμηρίωση των ιστορικών κατασκευών και κατ' επέκταση των ήπιων επεμβάσεων σ' αυτά. Συνεργασία η οποία δεν θα πρέπει να βασίζεται σε παράλληλες έρευνες αλλά να μετουσιώνεται σε ενεργή από κοινού προσπάθεια. Εντυπωσιακά ήταν τα αποτελέσματα της εφαρμογής της διεπιστημονικής συνεργασίας σε μεταπτυχιακές εργασίες οι οποίες παρουσιάστηκαν με ανακοινώσεις στην ενότητα αυτή.

Συνέχεια στη σελίδα 16